

In de rubriek **Pedagogisch Nieuws** bespreekt steeds een andere medewerker van het **Amsterdams Centrum voor Kinderstudies (ACK)** belangrijke en actuele ontwikkelingen in het gezin, op school, of in de instelling. Ditmaal een bijdrage van **Theo Doreleijers**, hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie aan het **VU Medisch Centrum** en opleider bij **De Bascule Amsterdam**.

P E D A G O G I S C H N I E U W S

Jeugdzorg in Kiev

Theo Doreleijers

Rondlopen in Kiev over het plein waar zich twee jaar geleden de Oranjerevolutie voltrok, maakt indruk. Ik koop er in de buurt op de overdekte markt gedroogde vruchtjes van een verkoper die met zijn vruchtjes uit Oezbekistan blijkt te komen. Oezbeekse vruchtjes... een souvenir om mee thuis te komen.

Ik was naar Oekraïne gekomen, niet vermoedend dat ik in een ontwikkelingsland terecht zou komen (ook al hebben Armani en Mexx vestigingen in de hoofdstad en ook al rijden er net zoveel hummers rond als in de PC Hoofdstraat in Amsterdam). Onwesterse afstanden tussen arm en rijk. De kinderpsychiatrische afdeling moet het hebben van donaties van een Zwitserse Rotaryclub, donaties overigens die er wel toe doen! Nu is er tenminste een redelijk ingericht klaslokaal. Vandaag ga ik een bezoek brengen aan de jeugdgevangenis. Mijn Oekraïense collega die tolkt en ik worden in een stalinistische zaal ontvangen door een indrukwekkend geüniformeerde functionaris. Hij houdt een lange mono-

loog waarin allerlei demografische, criminologische en sociaalpsychologische gegevens zijn verwerkt, naast informatie over het gevangenisbeleid. Zo is op een dag besloten alle jongeren dezelfde overall als kledingstuk te geven omdat verschillende kleren zoveel onderlinge jaloezie oproept en dus veel agressie veroorzaakt.

We mogen een paar vragen stellen. Nee, er komen geen suïcides voor in de gevangenis, evenmin als suïcidaal gedrag.

We mogen de jeugdafdeling van de gevangenis bezoeken op voorwaarde dat we de jongeren geen vragen zullen stellen. We lopen over het gevangensterrein waar opvalt dat er niemand anders rondloopt, uit sommige gebouwen komt enkel wat geroezemoes. Terwijl de gevangenis drieduizend gedetineerden (mannen, vrouwen en jongeren) herbergt oogt het geheel eigenlijk helemaal niet zo groot, in ieder geval lang niet zo groot als bijvoorbeeld het Bijlmerbajescomplex met zijn zeshonderd gedetineerden. De jeugdafdeling met een

paar honderd jongeren maakt duidelijk hoe dat komt: cellen zijn ruimtes van ongeveer vijf bij vijf meter die gedeeld worden door acht jongeren en een volwassen gedetineerde die toezicht houdt. Er staan vier stapelbedden, nauwelijks voorzien van beddengoed. In een hoek is drie van de vijf-entwintig vierkante meter afgescheiden door een één meter hoog muurtje, waarachter zich een toilet en wastafel bevinden. In het midden van de ruimte staat een tafel met stoelen eromheen. Er is slecht licht. Behalve vier beduimelde boekjes is er niets te bekennen aan spel- of onderwijsmateriaal.

Wanneer we binnenkomen springen de kaalgeschoren jongens in het gelid en slaken een yell. Zij moeten opbiechten wat ze misdagen hebben. Eentje blijkt kort geleden tot zes jaar gevangenisstraf te zijn veroordeeld voor autodiefstal en joyrijden; hij is zestien. De functionaris vertelt ons dat de jongens één uur per dag televisie mogen kijken.

Ik ben naar Oekraïne gekomen om lessen forensische jeugdpsychiatrie te verzor-

gen. Bij het gevangenisbezoek word ik overspoeld door twijfels met betrekking tot het doel van de missie en de middelen: PowerPoint-presentaties over screenings- en diagnostische instrumenten en over de toepassing van MST en FFT. Een brug te ver? Honderd bruggen te ver! Gezinstherapie is alleen al onhaalbaar omdat de meeste gezinnen van herkomst op honderden kilometers afstand van Kiev wonen. Maar... zouden de gedetineerde jongeren er op den duur niet mee geholpen zijn als de (enige) psycholoog die er werkzaam is het voor mekaar zou krijgen de MAYSI te introduceren om in ieder geval de omvang van de problematiek in beeld te brengen?

Meerdere Nederlandse organisaties zijn actief in Oekraïne. Zo probeert *Defense for Children* er juristen te helpen die bezig zijn een jeugdstrafrecht op te stellen. Ook op onderwijsgebied komt er hulp vanuit Nederland. En waarom zouden Nederlandse Rotaryclubs zich niet sterk maken voor de jeugdzorg in Kiev?